

MARCIUS TIZENÖTÖDIKE

Kedd

1. szám.

Pest, január 2. 1849.

Nem kell táblabíró politika.

Lapunkra előfizetheti Folyó év január 1-től Budapesten házhozordva félévre 5 ft, postán borítékban hatszor küldve 6 f pp.

Helyben egyedül a kiadóhivatalban fizetheti elő, vidéken minden posta hivatalnál.

Hónapos előfizetést csak helyben, s a hónap első napjától számítva 1 forintjával fogadunk el.

Hirdetések egy háromszor hasábozott sorért, vagy ennek helyéért 2 kr pp. fiztetik.

Örömhírek.

Pest, január 2.

Tegnap este Makk a magyar túlérték-alapítója, a radical körben kinyilatkoztatá, hogy Budapestet az ellenség bevenni nem képes, s itt leli sárját a camarilla, melly hitszegő armányai által a szabad magyar népet is rabigába törekedik dönteni. — Fel lelkes honfitársaim! ügyünk szentsége, lelkesedésünk nagysága s számunk sokasága lesz megdöntője az absolutizmusnak.

— Az éjjel seregünk az önkény béreseit szétverte, a jobb szárny, melly Lederer vezérlete alatt támadta meg vitéz honfitársainkat, teljesen megsemmisítve. Lederer, mint mondják, azzal indította meg csapatját, hogy majd ad macska zenét a budapesti hősöknek!

— Kassa visszafoglalva, Mészáros, a cigánként vakmerő, azaz merő vak, tulajdonképp pedig félvak Schlikket folytonosan űzi, minden ágyuit elfoglalta, s az egész csodát semmivé tévé.

— Több körökben nyilvános beszéd tárgya, hogy tegnap délelti isteni szolgálat után a terézvárosi pap a hazaáért nadorért imádkozott; — szeretnénk a dologról biztos tudomást szerezni, s az illetőt e hír megcsófolására felszólítjuk. —

— Néhány nap óta városunkon szüntelen vonulnak keresztül fegyveresek oly nagy számmal, mikép ezek egyedül képesek fentartani az ellenséget hosszabb ideig. —

Vitézeink mind egytől egyig az idő mostohasága, s többek ruhája silánysága dacára is jó kedvtiek, vidorak — s kérdezd bár mellyiket, — hazájáért élet halálra kész.

Napokban szólitott meg egy falusi ember, kérdeznén, hol van az a kaszárnya, mellyikben a rekrutákat visítájják? — Mi végett tudakozódik

ezután, kérdezém tőle, hej uram, felele a falusi polgártárs, fiamat adtam ide katonának, most egy kocsi sít adtam el, s szeretnék a gyereknek néhány garast odadni; hogy csináljon magának egy két jó napot, — hát nem sajnálja polgártárs — kérdezém tovább — sít, hogy katona lett? —

Dehogy sajnálom uram, ha tiz volna is, mind oda adnánt; s nem félti, kérdezém ujolag, hogy megölik sít a háboruban, s meggyőz benatunket a császár serege? — hej dehogy győz uram a ki istene van, most csak az apraját a 18—19 esztendősoket küdjük a háboruba, még is már kétször megvorték ezek is a császár népét, hátha majd a 25—30 esztendősok állanak katonának, ezeket, ha tizszer földig verik is mindég felállanak azok a magok falujáért!

k.

Hévmérő: Pest, január 2.

Ki tegnap felemelt fővel, olykor magát elemosolyogva járt kelt fel s alá az utcákon, ösmérsőinek, de még nem ösmérsőinek is egész készséggel így szólitott: megmondtam, ez lesz belőle, az éjjel Windischgrätz bizonyosan elfoglalja Budapestet.

Ki seregeink győzelmét nem hiszi, helyzetünk jólétéről kételkedik, az ellen hatalmát s győzelmet hirdeti, ki vezéreinket becsmerli, katonaságunk tanulatlanágát emlegeti; —

Ki a szabadsajtót veszedelmesnek mondja, s azon hitet vallja, hogy a parasztnak nem való a szabadság, káros kezében a fegyver, a nemzetország haszontalan parádé; —

Ki először mindig azt kérdezi: hol verte meg Windischgrätz; Schlik stb. hüüös fatinák seregeinket? —

Ki a magyar bankjegyekről fél, azokat olvanni nem szereti, — azok hitelét semmi alapnak nevezi; —

Ki a nemzetet arról vádolja, hogy becsületét nem tartá meg, mivel a földes urakat nem kármentesíté; stb. —

Az illy ha még testestől lelkestől nem schwarczgelb is, de közel jár azon iskolához, mellyben a honarulás gaz mesterségét tanulják. —

k.

Pest január 2-án.

Nem hinné senki, de ugyan, a képviselőház, a még magul megmaradt főrendi tagokkal egye-

temben elhatároza, Windischgrätznek egy küldöttség általi megkeresését fegyverszünet végett!

Ez már még is több a soknál, 1849-ki január 1-én napján! —

E határozat hozatalakor a honalapító Árpád szegényében elpiralt, Hunyady és Zrínyi sirjokban megfordultak. —

Még pedig e mind semmi, de halljuk csak az excellenciás és föltisztelendő deputátus urak névsorát: —

Gr. Majláth György országbíró, gr. Majláth Antal, Lonovics József egri Érsek, gr. Batthyányi Lajos exminister elnök és Deák Ferencz néhai igazság ügyi minster s több tek. vármegyék előkelő táblabírója.

Ez azon tisztos küldöttség, mellyre bizaték Magyarország sorsa, s mellyre a dicső emléke táblabíró világ önbizólág elmondaná: Windischgrätz ő herczegsége egy fényes deputatio által megkeretni határozottott. —

Szeretnénk tudni a mostani kormány tagjai vagy a képviselők kólopossal körül miért nem adnatták legalább csak egyet is ezen fényes deputatiohoz?

Hadjunk fel azonban e természetnél fogva kényes kérdéssel, lássuk inkább, milly utasítást nyert a tisztelt küldöttség eljárására nézve.

A fényes deputatio megkeresi először is Windischgrätz ő herczegségét, s a császári királyi sereg győzhetlen vezérét, s tőle békét kéri.

Ha e nem sikerül, ő császári kir. apostoli fellege Ferencz József legkegyelmesebb urunk is megkerestetni rendeltetett.

Hadd jöjjön a szép virágszál, koronáztassa meg s lépjen fel őseinek magos trónjára.

De majd mit mondhat erre dicsőségesen uralkodott néhai 1-ső Ferdinand Ausztrial császár s magyar és cseh országnak e néven 5-dik királyának születendő kisbabája?

Akkor lenne még csak a hadd el hadd, akkor kellene még ontani vérét a szegény magyar népnek!?

Teli van a város azon hírrel, mintha s nagy hírü excellenciás és föltisztelendő táblabíró küldöttséget Görgey Arthur tábornokunk működésében gátolná.

Ha ezt teszi, többet tesz a magyar név becsülete megmentésére, mint a julius 2-től december 31-ig bezárolág működő országgyűlés.

k.

Pest, január 2-ről.

Szóljunk már egyszer Pest városáról, Pest városának városházáról és a városházában tartatni szokott közgyűlésről.

Ez ám aztán a közgyűlés, ha 9 órakor hirdeti ki Rottenpiller L. főpolgármester ur a közgyűlést, megköszönhetni, ha féltizenegyre gyűlnek össze annyi kép- és tisztviselők, hogy közgyűlést leheszen tartatni.

Pedig erre csak 40 tag jelenléte szükséges, — 40 ember, és Pest városa?

A helyhatóságokba behozott képviseleti rendszernek hiányát, ha más nem, ez is elegendőképp igazolja.

De térjünk a dologra, — Pest város közgyűlés azon politikát követi, hogy mit késedelmeskedések által a réven elveszítettek, a vámon megnyerhessék, — egy sorra négyen, öten, sőt ha neki gondolják magokat mindnyájan is szónokolnak. — S egyik másik szavába minden személy válogatás nélkül bele vág.

E tekintetben különösen kitűnnek főpolgármester és Horvát Károly főjegyző urak, kik bár melly emberfia beszédének közé szólni hivatalos kötelességöknek tartják. —

Ennek azonban azon tödvös eredménye még is van, mikép ott a tudós férfiak betanult beszédök elszavallásával a közönséget untatni nem igen érkezik. —

1848-ki dec. 31-én és így az év utolsó napján tartott közgyűlésben határozottat, miszerint jelen rendkívüli körülmények közt folytonosan naponként tartassék közgyűlés s határozat hozatalára 10 tag jelenléte elégséges. —

Erre ugyan aligha nem lehetne észrevétele tenni, de az is igaz, rendkívüli körülmények rendkívüli intézkedést igényelnek.

Nagy vitára adott alkalmat a naponként számosan városunkba érkező katonák mikénti elszállásolásának kérdése, a nehézség a volt: szállásoltassanak-e be a lakóköz katonák, vagy e terhet egyedül a házi urak viseljék.

A feleselés folyama alatt szinte látta az ember ki a házi ur? — ki nem? —

Végre határozatba ment: Szállásoltassanak a lakóköz is a városba érkező katonák, kiknek azonban a házi ur kármentesítéssel tartozik.

A közgyűlés végefél egészen elszomorított Gräfl főbíró urnak azon értelembe nyilatkozata, mintha jelentést tenni a honvédelmi bizottmányhoz haszontalan lenne, miután ez ma van, holnap nincs, s megtörténhetnék, hogy még a felküldött irományok elveszhetnének.

A városi kormány működését, folytonosan figyelemmel kísérendjük. K.

Pest, Januar 2.

Ki nem hisz istent, jöjjön Magyarországra, s meglátja, hogy a magyaroknak van egy hatalmas istene.

Midőn tegnap, fajunk jobbai könnyezve vultak el szobáik sötét rejtőkébe, vagy lesütött fővel bolyongtak a város utcáin, — sokan a legrettenetesebb bekövetkezését hitték. —

A kormánynak s törvényhozó testületnek rögtöni eltávoztása sokat tett a körülmények elkomorítására, ezen politicájokat, s bár helyeselni nem lehet, — ők tudják azomban mit tesznek!

Ma már az emberek vigabbak, reményteljesek, s lelkesedni látszik a sokaság, melly néhány perczre azért huzta még magát, hogy annál hatályosban tüntesse fel mindenható erejét.

Mindenki ég a harcúgytól, s a budapesti ifjuságnak eltökélt szándoka, élve nem látni meg Budapestnek Windischgrätz általi elfoglalását.

Erről azonban most szó sem leend.

Minden oldalról a legjobb hírek, Kassa visszafoglalva, Bém naponta beljebb nyomul Erdélybe, s király hágon tull testvérink az anyahon karjai közé visszajönnek.

Hát Görgey Arthur a lelkes hazafi, s rettentetlen hadvezér?! Ó nem fél, sőt az ellenség feletti győzelmét bizonyosnak tartja.

Vitéz seregének támaszául itt vannak Budapest lelkes fiai, kiknek a táborbani megjelenése, százszoros tüzre lobbantja a tusában megedzett harcúfiakat.

Arad milly kicsiny Budapest irányában, s mennyivel jobban kitéve az ellenség által szűnet nélküli nyugtalanításának, s mégis hónapok óta küzd a rablók ellen.

Letörölhetlen gyalázat háromulna nemzetünkre, ha városunk nem tenné meg a legvégsőbbeket, mielőtt kénytelenítették hódolni a gyűlölt ellen hatalmának.

De él még a magyarok istene, élnek hazánk hő fiai, s vannak bátor, tántorithatlan hadvezérink, — minek igazolásául itt közöljük Görgey Arthur tábornoknak a magyar hadsereghez intézett szövegét:

Szózat a magyar hadsereghez!

Bécs falai alul, hol az ellenség erőt nem vehetett a magyar vitézségen, — a körülmények hatalma Budapest alá sodort benneteket.

A haza szívében dulti törekvő ellenség nyomokban van, — visszavonultatok előtte, nem gyáva félelemből; — hanem hogy a főváros a haza szíve előtt az élet halál harcban a messze haladt ellenség sirját találja.

Erdélyben a magyar seregek győzelmes karai Kolozsvárt visszafoglalták, néhány hét alatt a Királyhágon tull ellenség nem leend, és Erdély, a kedves testvérhon, a diadalnak ülendi örömmünnepét.

Mészáros a hadügyminister-vezér a Kassát rabló Schlicket megverte, — ágyuit elfoglalta, és felső Magyarország kevés napok mulva ismét a magyar korona gyöngyei közt fog ragyogni.

Ime mindenfelé győz a magyar vitézség, — csak ti — kiknek apátok s testvéreitek imái ki-

sérik harcúit — s áldásaik győzelmeteket — csak ti lennétek-e azon szerencsétlenek, kik felett a hitszegett osztrák ellenség diadalt vívhatna ki?

Nem! ti nem engedhetitek elfoglalni Budavárát, — mellynek ormairól annyi hőstettek emléke néz le reátok — hol Mátyás az igazságos lakott? — és Rákosnak apáink nyomairól szentelt tereit, — mellynek minden csepp vize magyar csontokat áztat.

Nem! Istenemre — ti győzni fogtok, — lelkes magyar seregül, — bizom karaitok ismert hatalmában, — bizom szent ügyünkben, melly az ármánynak áldozatul nem eshetik.

Fel tehát ujjult erővel — magyarok! — lelkesített benneteket őseink dicső szelleme, — lelkesítsen elárult szegény hazátok esdő szövegata — és ti győzni fogtok, mert velünk az igazság, — velünk az Isten!

Görgey Arthur s. k.,
tábornok.

Pest, január 2.

Ha minden szavam kétélű fegyver volna, hogy kaszabolhatnám a gyávákat, kik a vész perczében, mint csirkék futnak szét, s mint a nyulak a gyors ellillanásban keresik üdvöket!

Ezt gondolám, midőn értesülék, hogy a képviselőház, a honvédelmi bizottmány, s a martiusi ifuság szökik, — pedig még távol állott Budapest falaitól a zsarnok serege, Görgei vezérlete alatt egy erélyteljes honfi sereg áll készen a zsoldos nép lekonzolására.

Hát Budapest 150ezer lakosi ellenállás nélkül akarnak meghajolni az önkény hatalma előtt? — Magyarország virágzásnak indult fővárosát, egy kardcsapás nélkül akarja átadni gyűlölt béres szolgáknak?

Windischgrätz rövid idő alatt nagy sereget tudott özvegytjteni, de embereinek nagy része ujoncz s gyakorlat nélküli katona.

Windischgrätz Osztrák- és Csehországban nagyszámu lovasságot tudott néhány hét alatt előteremteni; de ezek nagyrésze alig képes lovát becsületesen megülni.

Budapesten s a körülte lévő falvakban van annyi ló, melly elég egy roppant sereg kiállítására; — s köztünk szintén találkoznak annyian, kik az így összeszedett lovakat nem csak derekasan megülni, de azon magukat védelmezni, az ellent letiporni, s a magyar vitézségnek újabb dicsőséget szerezni képesek.

Magyarországban, melly örök idők óta híres volt lovairól, s a magyar nép közt, Magyarország közepén, hol a lovak száma hasonlíthatatlan volt, egy 24 óra alatt képesek vagyunk annyi lovasságot kiállítani, mennyit az osztrák tartományokban Windischgrätz két három hónap alatt képes lehetett.

S mi még is veszni hagyjuk hazánk fővárosát? — s ezzel lehangolai engedjük a népnek példanélküli lelkesedését? —

Nem! — ezt nem engedi Görgey Arthur fővezérünk vitézsége, nem Csányi teljes hatalmu kormánybiztos erélye.

Inkább hazánk megmentésére használjuk fel a kebelünkben feniérvő erőt, — mint hazánkfiait eszköz gyanánt hagyjuk felhasználtatni az abszolút hatalom zsoldosai által. K.

Soha se gondoltam volna, hogy a forradalmi kormány több figyelmet fordít az általak hajdan annyira kárhozott bürocratijára, mint vitéz hadseregünkre, mellynek erélye menti meg egyedül édes nemzetünket a vég enyészettől. —

Ezrestől huzódnak keresztül utcáinkon naponként a hazának szabadságáért égő harcziak, s fájlunknak, midőn közülök többen a szükséges ruházattal sincsenek ellátva.

Pedig e hideg időben reá fér az emberre a meleg gunya, de kivált a katona, hazájától — mellyért a téli hideg éjen át virraszt az ég alatt — megkívánhatja, hogy láttassék el illő ruházattal.

Nem szólunk a tisztekről ezeknek csillog az aranytól ruháik, bár jól tudjuk mikép ezek közt sok van, kinek még most is turos szája az anyatejtől, s többen azon csuszó mászó állatok közé tartoznak, kik mindenre képesek, csak hogy magokat oda szűrathassák be, hol éppen nem-rez-mokra hely.

E félszeg intézkedése kormányunknak, lett okozója számnélküli szenvedéseink s kárainknak.

A becsületes harczi, ki éltét áldozá, csak jöhessen hazája védelmére, megköszönhette, ha 4 kr. helyett 8 kapott.

Az megyen elő, ki a katonai tudományhoz annyit tud, mint tyúk az a, b. czéhez — százakat szed ingyen, s azért, hogy zavarokat idéz elő vitéz seregeink között.

Máskor e tárgyról bővebben szólni, a visszaéléseket kíméletlenül ostromolni kötelességünknek ismerjük.

Most csak azt említjük meg, mikép a honvédelmi bizottmány hazánk épen mostani körülményei között fizettette ki előlegesen a kormányhivatalnokok díját kéthónapra, persze van pénz nyakig! — nyom a sajtó papírt eleget! — De nem oda Buda!

Hej pedig a dominusok közül igen sok, hivatalnokoskodása alatt alig tett egyebet fogpiszkálásnál. K.

Táncsics Mihály és Vas Gereben.

Vas Gereben alias Radákovich József, a Néparbat szerkesztője, s az irodalmi deres néhai híres neves szerkesztője Táncsics Mihály ellen Kosuth egyik utóbbi lapjában egy rágalmakkal s idéttlen gúnyokkal teljes értekezést közölt.

Az időt ugyan jókor választá meg, — mert aligha mind ketten meg nem ugrottak Windischgrätz országhódító hadserege elől.

Ha Táncsicsnak némelly elvei hibásak, azt komolyan kell megezáfolni a félszeges handabandázás árt inkább a jó ügynek mint használ. —

Az egyébiránt különös Vas Gereben ur értekezésében, mikép éppen ő, ki magát népemberének, néptrófnának tartja, a népet bornyu csordának tekintli. —

Hidje meg pedig tudós férju, több esze van a népnek, s jobban érti mi a szabadság? mint sok tíz oskolás ember, vagy diplomatica prokátor.

Az érintett cikket légközelebb bővebb konzolás alá veendjük. K.

Némelly körülmények felvilágítása tekintetéből közöljük a következő levelet, jól lehet, a mi tudomásunk továbbra terjed, s már ez előtt teljes bizonyossággal értesültünk Kolosvár visszafoglalásáról.

Nagybánya, dec. 26. 1848.

A nagy Mikoláj Nagybányára érkezett.

Nem a gyermekijesző, hanem méltóságos br Vay Miklós ő excellentiája.

Itt sokkal urbanusabb emberek laknak, nincs mitől félnie, hogy rámba teszük.

Helyöbe kormánybiztosul Teleki Sándor megyen Erdélybe.

Figyelemmel kísérendjük eljárását. Reméljük, hogy a Katona-féle politicával fel fog hagyni.

Folyó hó 18-kán Zsibónál visszaveretett Urbán oláhaival együtt.

Legközelebb pedig 23-kán Bem által Galgónál ismét megveretett, és seregünk győzedelmesen vonult be Dézsre.

Ma hihetőleg Kolosváron van, ha sikerülendett az ellenséget tökéletesen megverni.

Inkább hisszük, hogy Urbán a féligmeddig ellenséges Kolosvárt odahagyva, sietni fog egyesülni Gedeonnal, azaz hogy Flankenbewegungolni fog.

Néhány szót még Bemről.

Az öreg tábornok gyorsan, pontosan, és olly titokteljesen működik, hogy hadi műveleteiről néha magok a kormánybiztosok sem tudnak mitsem. —

Minő nagy különbség a volti s mostani táborozás közt.

Katona Miklós privat dinerje sem lehet az öreg urnak, mert azt a legutolsó fika sem tette volna, hogy Deézsnél az ágyát 100 lépésnyire állítsa az ellengyalogságtól.

A jelen tábor, számra nem megy hatezerre sem, de mind rendes katona, kivéven a veresapokás önkéntes lovasokat, ezek rendetlen katonák. —

Sok ezerbe került a felruháztatások, de hasznukat a fejtelenesség miatt venni lehetett bár.

Mind hősök ök, mind férfiak.

Szót kérek végre Kóvár vidéke tts. KK. és RRhez.

A haza oltárára összegyűlt pénz felküldetett é már, rogo demisse?

Ugy é bizony, oblihi sumus?

Jakobinus.

Nem kell csüggednünk!

Higgadt vér, érett megfontolás, csüggedetlen közremunkálás, s e hont nem Windischgrätz, de Europa sem hódítja meg.

Ha a körülmények úgy kívánják, isten neki, hadd foglalja el a camarilla Pestbudát is, még Magyarországot akkor sem, s csak úgy foglalandja el, ha az utolsó négy szeg-tér elfoglalva s az utolsó magyar legylkolva leend.

A legrosszabb esetben, országgyűlés, tábor, bank-jegy sajtók, sat. takarítassanak le Szegedre, vagy oda, a hova a feyvergyár léglényegesb részleteivel, és minden Pest és környékén találtató feyver, löpor sat. szükséges eszközökkel; és ott, a hol kell, várakban s várak körül hagyassék annyi erő, mennyi pár hétig magát a vidék népességével egyesülve tartani képes; a többi egyesítessék a levonuló hadsereggel, és a lehető legnagyobb számban lóra ültetendő népséggel: és Istenemre esküszöm, él magyar, áll Buda még!

Ne féljetez inádott hazám fővárosának lakói, ne csüggedjetez! a fennebbi rajz csak a lehető legrosszabb körülményt eseteli, melly hiszem nem leend ugy; de ha még is ugy lenne, s miketöredékben megérintettek, erélyes honvédi bizottmányunk által szigoruan eszközzésbe vétetnek, s végrehajtatnak, pár hét alatt egy pár száz ezernyi kar jelenend meg ostrom alóli felmentestekre, s testvéri öleléstekre, és jaj azon vakmerő zsarnokoknak, kik békés honunk határait szentségtelen szándokkal át merték lépni.

Kedv, s bátorság tehát nemzetem, most üljük a velünk szövöttezett szabadság menyegzőjét; az utolsó magyar elestével rabolhatják!

Bátorfi Dezső.

Gelenczei L. Pásztórol írt levelében panaszkodik az ujonczok késedelmes kiállításáról, s többek közt különösen Heves megyére vonatkozólag írja:

„A haza veszélyben van, minek a tulságos szigorú válogatás?

Történik ollykor, hogy összeszednek a helységek 15—20 egészséges talpra esett derék legényeket, kik szinte égnek a vágytól megverekedhetni a haza ellenségével, — s beviszik Egerbe az illető helyre, s valjon mi történik? alig marad közülök bent 4—5, a többi mint a katonaságra alkalmatlan, visszautasittatik. És valjon miért? ez titok; — mi gondolkoztunk eléggé e titkok titkán, de ki nem találhatjuk.

Szemere augustusi levelében írva volt, ha jól emlékszem, csekélységekkel ne bibelődjék az összeiró kiküldöttség a kiállításában, mert a katonák közötti egyformaság szép a béke idejében, — de háborús időben a rend s erő tett teszi a katonát. —

És im mind e mellett titeket derék, bátor, és erős hevesi magyarok, csekélynél is csekélyebb, s tán e csekélyebbnél még csekélyebb, vagy tán éppen semmi testi hibátokért visszautasitanak, és minden készségeit s erőitök mellett is alkalmatlanoknak mondanak a haza megmentésére fogni feyvert. — S csoda e, ha illy eljárások mel-

